

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

Evidenčné číslo: 103002/B/2019/421000025988

VÝZNAM POZNÁMOK AKO SÚČASTI ÚČTOVNEJ
ZÁVIERKY PRE EKONOMICKÉ ROZHODNUTIA
POUŽÍVATEĽOV

Bakalárska práca

2019

Eva Poláková

EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
FAKULTA HOSPODÁRSKEJ INFORMATIKY

VÝZNAM POZNÁMOK AKO SÚČASTI ÚČTOVNEJ
ZÁVIERKY PRE EKONOMICKÉ ROZHODNUTIA
POUŽÍVATEĽOV

Bakalárska práca

Študijný program: Účtovníctvo

Študijný odbor: Účtovníctvo

Školiace pracovisko: Katedra účtovníctva a audítorstva

Vedúci záverečnej práce: Ing. Miriama Blahušiaková, PhD.

Bratislava 2019

Eva Poláková

ABSTRAKT

POLÁKOVÁ, Eva: *Význam poznámok ako súčasti účtovnej závierky pre ekonomické rozhodnutia používateľov* – Ekonomická univerzita v Bratislave. Fakulta hospodárskej informatiky; Katedra účtovníctva a audítorstva. – Vedúci záverečnej práce: Ing. Miriama Blahušiaková PhD. – Bratislava: FHI EU, 2019, 40 s.

Cieľom záverečnej práce je uskutočniť podrobnú analýzu poznámok všetkých troch veľkostných skupín účtovných jednotiek, z hľadiska nárokov stanovených príslušnými právnymi normami na ich obsahovú stránku a poukázať na význam poznámok pre ekonomické rozhodovania používateľov. Práca je rozdelená do troch kapitol a obsahuje tri tabuľky. Prvá kapitola je venovaná poznámkam ako tretej a neoddeliteľnej súčasti účtovnej závierky. Poukazuje na príslušné právne normy. Obsahuje vymedzenie teoretickej základne a venuje sa kritériám na zatriedenie účtovných jednotiek do veľkostných skupín. Súčasťou kapitoly je tiež oboznámenie sa s obsahovou náplňou poznámok a všeobecnými požiadavkami pre poznámky. Obsahom druhej kapitoly je vymedzenie cieľa bakalárskej práce a metodiky práce. V druhej kapitole sú tiež vymedzené metódy skúmania, ktoré sme si vybrali a použili v praktickej časti práce. Tretia kapitola je zameraná na detailné porovnanie obsahovej náplne poznámok všetkých troch veľkostných skupín účtovných jednotiek. Zameriavame sa pri tom na posúdenie užitočnosti prezentovaných informácií pre ekonomické rozhodnutia používateľov. Výsledkom riešenia danej problematiky je uvedenie odporúčaní na zvýšenie kvality informácií prezentovaných v poznámkach účtovných jednotiek.

Kľúčové slová:

Poznámky. Účtovná závierka. Mikro účtovná jednotka. Malá účtovná jednotka. Veľká účtovná jednotka. Informácie. Používatelia informácií.

ABSTRACT

POLÁKOVÁ, Eva: *The Importance of the Notes to the Financial Statements for Economic Decisions of Users* – University of Economics in Bratislava. Faculty of Economic Informatics; Department of Accounting and Auditing. – Supervisor: Ing. Miriama Blahušiaková PhD. – Bratislava: FHI EU, 2019, 40 p.

The aim of this work is to realize a detailed analysis of notes among all three size classes of accounting entities from the point of view of the note content requirements set by corresponding legal standards, and to point out to the importance of the notes for economic decisions of the users. The work is divided into three chapters and contains three tables. The first chapter is dedicated to notes as a third and an inseparable part of a financial statement. It points out to the corresponding legal standards, and it contains a definition of a theoretical basis. In the first chapter, the criteria for classification of accounting entities into three size classes is mentioned. An acquaintance with content of the notes and the general requirements for the notes is also a part of the first chapter. The second chapter contains the definition of the aim of this bachelor work and the methodologies, and it specifies the methods of analysis, which were chosen and used in the practical part of the work. The third chapter is dedicated to a detailed comparison of the note contents among all three size classes of the accounting entities, while focusing on a review of usefulness of the presented information for the economic decisions of the users. As a result, recommendations for improvements of the quality of information presented in the notes of the accounting entities are given.

Keywords:

Notes. Financial statements. Micro accounting entity. Small accounting entity. Large accounting entity. Information. Users of information.

OBSAH

Úvod	7
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí	8
1.1 Právna úprava účtovníctva v Slovenskej republike	9
1.2 Účtovná závierka.....	10
1.2.1 Veľkostné skupiny účtovných jednotiek	11
1.2.2 Poznámky ako súčasť účtovnej závierky	13
1.2.3 Obsahová náplň poznámok.....	14
1.2.4 Všeobecné požiadavky pre poznámky.....	16
1.3 Používatelia informácií z účtovníctva.....	17
1.3.1 Ekonomické rozhodnutia používateľov	18
2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania	20
3 Výsledky práce	21
3.1 Komparácia obsahovej náplne poznámok mikro účtovnej jednotky a ich vplyv na ekonomické rozhodnutia používateľov	25
3.2 Komparácia obsahovej náplne poznámok malej účtovnej jednotky a ich vplyv na ekonomické rozhodnutia používateľov	28
3.3 Komparácia obsahovej náplne poznámok veľkej účtovnej jednotky a ich vplyv na ekonomické rozhodnutia používateľov	33
Záver	39
Bibliografické zdroje	40

Úvod

Účtovná závierka je nevyhnutnou výslednou prezentáciou skutočností v účtovníctve. V dnešnej dobe ju potrebujú mnohí externí aj interní používatelia. V nej sú poskytované informácie cez súvahu, výkaz ziskov a strát i poznámky.

Cieľom bakalárskej práce je podrobne analyzovať poznámky ako povinnú tretiu súčasť účtovnej závierky a posúdenie relevantnosti, dôležitosti a významnosti prezentovaných informácií v poznámkach rôzne veľkých účtovných jednotiek pre ekonomické rozhodnutia používateľov. Poznámky sa zostavujú tak, aby boli pre svojich používateľov užitočné, významné, porovnateľné, zrozumiteľné a spoľahlivé. Veľakrát sa ale stáva, že sú pre účtovné jednotky záťažou a neposkytujú informácie, ktoré sú užitočné pre používateľov. Preto by sme chceli v práci uviesť aj odporúčania pre jednotlivé veľkostné skupiny účtovných jednotiek pri zostavovaní poznámok.

V prvej kapitole objasňujeme základné teoretické východiská so zameraním na poznámky. V jednotlivých podkapitolách sa venujeme právnej úprave účtovníctva v Slovenskej republike, objasňujeme účtovné pojmy ako účtovná závierka a veľkostné skupiny účtovných jednotiek. Definujeme poznámky, kde sa bližšie zameriame na základné členenie obsahovej náplne poznámok a všeobecným požiadavkám pre poznámky. Vysvetľujeme, kto presne sú používatelia informácií z účtovníctva a aké ekonomické rozhodnutia prijímajú na základe informácií z účtovnej závierky.

V druhej kapitole stanovujeme hlavný cieľ a čiastkové ciele, metodiku práce a metódy skúmania, ktoré sme využili pri odbornom spracovaní práce.

V tretej kapitole sa venujeme podrobnej komparácii poznámok všetkých troch veľkostných skupín účtovných jednotiek, z hľadiska nárokov na obsahovú stránku, ktoré stanovujú príslušné právne normy. Tiež sa venujem vplyvu poznámok na ekonomické rozhodnutia používateľov s doplnením odporúčaní na zvýšenie kvality prezentovaných informácií.

Aktuálnosť tejto problematiky je ocenená najmä používateľmi, ktorí potrebujú informácie prezentované v poznámkach, ako pomôcku pri rozhodovaní vzhľadom ku konkrétnej účtovnej jednotke.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

Účtovníctvo je najucelenejší systém ekonomických informácií v peňažnom vyjadrení, ktorý ich presne a spoľahlivo zaznamenáva a v pravidelných intervaloch poskytuje používateľom na prijímanie rozhodnutí. Viaže sa na ekonomický celok – účtovnú jednotku. To znamená, že je to systém, ktorý súhrnne hromadí informácie určitej účtovnej jednotky, spája ich do jedného celku, ktorý musí byť prehľadný, pretože slúži rôznym používateľom. Tieto informácie sú veľmi dôležité pre rozhodovanie používateľov v dôležitých otázkach. V účtovníctve sú dve zložky: dokumentačná a komunikačná. Dokumentačná funkcia sa prejavuje v tom, že účtovníctvo systémovo kvantifikuje priebeh ekonomickej činnosti účtovnej jednotky a je zdrojom informácií o ekonomickej stránke účtovnej jednotky. Komunikačná zložka sa zabezpečuje prostredníctvom zostavenia a zverejnenia účtovnej závierky (Šlosárová a Blahušiaková, 2017).

Cieľom účtovníctva je prostredníctvom účtovnej závierky poskytovať informácie o finančnej situácii, výnosnosti (finančnej výkonnosti) a o zmenách vo finančnej situácii účtovnej jednotky vždy za určité časové obdobie v peňažnom vyjadrení rôznym používateľom, ktorí na ich základe prijímajú ekonomické rozhodnutia (Šlosárová, 2011).

Účtovná závierka musí poskytovať verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva. Aby informácie boli čo najpresnejšie, účtovná závierka účtovnej jednotky, ktorá účtuje v sústave podvojného účtovníctva, okrem súvahy a výkazu ziskov a strát obsahuje aj poznámky, v ktorých sa uvádzajú doplňujúce a vysvetľujúce informácie k súvahe a výkazu ziskov a strát, iné aktíva a iné pasíva, ktoré nespĺňajú podmienky na zaúčtovanie na účtoch hlavnej knihy, ale sú taktiež dôležité pre ekonomické rozhodnutia používateľov.

Poznámky preto zabezpečujú, aby najvyššia zásada v účtovníctve, zásada verného a pravdivého zobrazenia skutočností, bola dodržaná.

1.1 Právna úprava účtovníctva v Slovenskej republike

Základný a najdôležitejší právny predpis, ktorý upravuje účtovníctvo v Slovenskej republike je zákon č. 431/2002 Z.z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o účtovníctve“). Na zákon o účtovníctve nadväzujú opatrenia Ministerstva financií, ktoré jednak upravujú bežné účtovníctvo, a ktoré upravujú účtovnú závierku. V závislosti od veľkosti účtovnej jednotky boli vydané a nadobudli platnosť tri opatrenia o individuálnej účtovnej závierke:

- Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 11. decembra 2013 č. MF/15464/2013-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre mikro účtovné jednotky v znení neskorších predpisov.
- Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 3. decembra 2014 č. MF/23378/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre malé účtovné jednotky v znení neskorších predpisov.
- Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky, z 3. decembra 2014 č. MF/23377/2014-74, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o individuálnej účtovnej závierke a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie pre veľké účtovné jednotky a subjekty verejného záujmu v znení neskorších predpisov.
- Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 16. decembra 2002 č. MF/23054/2002-92, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o postupoch účtovania a rámcovej účtovnej osnove pre podnikateľov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva v znení neskorších predpisov.

V slovenskej právnej úprave účtovníctva boli implementované aj ustanovenia Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2013/34/EÚ z 26. júna 2013 o ročných účtovných závierkach, konsolidovaných účtovných závierkach a súvisiacich správach určitých druhov podnikov, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/43/ES a zrušujú smernice Rady 78/660/EHS a 83/349/EHS v znení neskorších predpisov (ďalej aj smernica EP o účtovnej závierke). Tiež bola implementovaná Smernica

Komisie 2006/111/ES zo 16. novembra 2006 o transparentnosti finančných vzťahov členských štátov a verejných podnikov a o finančnej transparentnosti v niektorých podnikoch v znení neskorších predpisoch.

Podľa zákona o účtovníctve účtovné jednotky majú povinnosť dodržiavať aj všeobecne uznávané účtovné zásady, ktoré predstavujú súbor pravidiel, komplex uznaných praktických poznatkov a zákonitostí, ktoré sa dodržiavajú pri vedení účtovníctva a zostavovaní účtovnej závierky, aby účtovné informácie boli pre používateľov užitočné. Tu by sme chceli vyzdvihnúť zásadu verného a pravdivého zobrazenia, ktorá je prvou a najdôležitejšou zásadou v účtovníctve, pretože podľa zákona o účtovníctve je účtovná jednotka povinná účtovať tak, aby účtovná závierka poskytovala verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva, a o finančnej situácii účtovnej jednotky (zákon o účtovníctve, §7 odsek 1). Na účtovné zásady nadväzujúce účtovné metódy predstavujú zas konkrétne postupy, ktoré sa aplikujú, aby sa zabezpečilo dodržanie účtovných zásad. Účtovné zásady sa vzťahujú predovšetkým na manažérov a účtovníkov, ktorí sú zodpovední za účtovníctvo.

1.2 Účtovná závierka

Účtovná závierka je štruktúrovaná prezentácia skutočností, ktoré sú predmetom účtovníctva. Zostavujú ju len tie subjekty, ktoré sú účtovnými jednotkami. Zákon o účtovníctve stanovuje kedy a ako, v akej štruktúre, účtovná jednotka účtovnú závierku zostavuje. Účtovná závierka tvorí jeden celok a podľa zákona o účtovníctve okrem všeobecných náležitostí obsahuje:

- v sústave podvojného účtovníctva
 - a) súvahu,
 - b) výkaz ziskov a strát,
 - c) poznámky,
- v sústave jednoduchého účtovníctva
 - a) výkaz o príjmoch a výdavkoch,
 - b) výkaz o majetku a záväzkoch.

Účtovná jednotka zostavuje súvahu v horizontálnej – účtovnej forme, ktorá vychádza z bilančnej rovnice majetok = vlastné imanie a záväzky. Údaje sa vykazujú za

dve bezprostredne po sebe idúce účtovné obdobia v celých eurách. Vo výkaze ziskov a strát sa vykazujú náklady, výnosy a výsledok hospodárenia a v poznámkach sa nachádzajú doplňujúce informácie k súvahe a k výkazu ziskov a strát, taktiež iné informácie podľa zákona o účtovníctve. (zákon o účtovníctve, §18 ods. 4-5). Účtovná jednotka je povinná zostaviť účtovnú závierku najneskôr do šiestich mesiacov od dátumu, ku ktorému sa účtovná závierka zostavuje, ak osobitný predpis neustanovuje inak(zákon o účtovníctve, §17 ods. 3-5).

1.2.1 Veľkostné skupiny účtovných jednotiek

S účinnosťou od 1. 1. 2015 sa rozlišujú tri veľkostné skupiny účtovných jednotiek účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva:

- mikro účtovná jednotka,
- malá účtovná jednotka,
- veľká účtovná jednotka.

V Slovenskej právnej úprave bola mikro účtovná jednotka ako jedna z veľkostných skupín účtovných jednotiek zadefinovaná ešte v roku 2014 a s účinnosťou od 1.januára 2015, keď boli v zákone o účtovníctve zadefinované aj ďalšie veľkostné skupiny, bola charakteristika aj pravidlá pre zatriedenie účtovných jednotiek do jednotlivých veľkostných skupín upresnené a doplnené (Blahušiaková, 2018).

V tejto časti sa budeme venovať už vyššie spomínaným veľkostným skupinám, kritériám, podľa ktorých účtovná jednotka spadá do veľkostnej skupiny. Podmienky pre zatriedenie účtovnej jednotky do konkrétnej veľkostnej skupiny sú tri:

- celková suma majetku,
- čistý obrat,
- priemerný prepočítaný počet zamestnancov.

Celková suma majetku alebo netto ocenenie, sa definuje ako suma zistená zo súvahy v ocenení, ktoré je upravené o oprávky k dlhodobému odpisovanému majetku a opravné položky k majetku. Čistý obrat zahŕňa výnosy, ktoré sú dosahované pri predaji výrobkov, tovarov a služieb po odpočítaní zliav. Sú tu zahrnuté aj iné výnosy po odpočítaní zliav tej

účtovnej jednotky, ktorá má ako predmet činnosti dosahovanie iných výnosov, ako sú výnosy z predaja výrobkov, tovarov a služieb. Z toho vyplýva, že stanovenie čistého obratu sa teda odvíja od skutočného predmetu podnikania účtovnej jednotky. Je samozrejmé, že do čistého obratu tým pádom nepatria výnosy, ktoré nesúvisia s predmetom podnikania, resp. majú náhodný charakter. Priemerný prepočítaný počet zamestnancov sa zisťuje sprimerovaním koncových stavov zamestnancov v jednotlivých štvrtrokoch v účtovnom období (zákon o účtovníctve, §2 ods. 9,15).

Mikro účtovná jednotka:

1. Celková suma majetku nesmie presiahnuť 350 000 €.
2. Celkový čistý obrat musí byť menší ako 700 000 €.
3. Priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia nesmie presiahnuť 10 zamestnancov.

Malá účtovná jednotka:

1. Celková suma majetku presiahla 350 000 € ale nepresiahla sumu 4 000 000 €.
2. Celkový čistý obrat presiahol 700 000 €, ale zároveň nepresiahol 8 000 000€.
3. Priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia je väčší ako 10 zamestnancov, ale nesmie presiahnuť 50 zamestnancov.

Veľká účtovná jednotka:

1. Celková suma majetku presiahla 4 000 000 €.
2. Čistý obrat presiahol sumu 8 000 000 €.
3. Priemerný prepočítaný počet zamestnancov počas účtovného obdobia je väčší ako 50 zamestnancov (zákon o účtovníctve, §2 ods. 5-8).

V príslušnej veľkostnej skupine sú zahrnuté účtovné jednotky, ktoré spĺňajú aspoň dve z troch vyššie spomenutých podmienok ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná jednotka za príslušné účtovné obdobie a aj za bezprostredne predchádzajúce obdobie.

Novovzniknutá účtovná jednotka má možnosť zatriedenia sa do veľkostnej skupiny podľa vlastného výberu, na základe vlastného rozhodnutia a vo vybranej skupine zostane aj v ďalšom období. Účtovná jednotka, ktorá spĺňa podmienky pre zaradenie sa do veľkostnej skupiny mikro účtovných jednotiek sa môže rozhodnúť postupovať aj ako účtovná jednotka spadajúca do veľkostnej skupiny malých účtovných jednotiek.

1.2.2 Poznámky ako súčasť účtovnej závierky

Prezentáciu poznámok v účtovnej závierke upravuje zákon o účtovníctve. Čo sa týka účtovnej závierky, poznámky sú tretia neoddeliteľná, čiže povinná súčasť účtovnej závierky každej účtovnej jednotky. Poznámky sú dôležité, lebo objasňujú, dopĺňajú a spresňujú informácie o konkrétnej účtovnej jednotke. Veľakrát sa stáva, že v súvahe alebo výkaze ziskov a strát nie sú informácie podané tak, že im používateľ vždy presne porozumie. V tejto súvislosti majú dôležitú úlohu poznámky.

V poznámkach sa podľa zákona o účtovníctve uvádzajú tieto informácie (Šlosárová a Blahušiaková, 2017):

- I. informácie vysvetľujúce a doplňujúce údaje v súvahe alebo vo výkaze ziskov a strát,
- II. ďalšie výkazy a údaje (vysvetľujúce a doplňujúce),
- III. údaje, ktoré sa týkajú použitia účtovných zásad a metód,
- IV. ďalšie informácie (podľa zákona o účtovníctve),
- V. informácie o skutočnostiach, ktoré významným spôsobom menia finančnú situáciu účtovnej jednotky, ale nevykazujú sa v iných častiach účtovnej závierky účtovnej jednotky ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka.

Základná požiadavka smernice o účtovných závierkach týkajúca sa poznámok znie: „Najskôr myslieť na malých“. Táto požiadavka vysvetľuje spôsob, akým sú informácie prezentované v poznámkach pre mikro/malé/veľké účtovné jednotky. To znamená, že mikro účtovná jednotka je povinná prezentovať v poznámkach najmenšie množstvo informácií. Predchádza sa tým administratívne zaťaženie, ktoré je veľakrát neprimerané. Je veľmi dôležité, do akej veľkostnej skupiny patrí účtovná jednotka, pretože rozsah a obsah poznámok závisí práve od veľkosti podnikateľskej účtovnej jednotky. Malá účtovná jednotka je povinná prezentovať väčšie množstvo informácií ako mikro účtovná jednotka, a samozrejme, od veľkej účtovnej jednotky sa požadujú najpodrobnejšie informácie (Šlosárová a Blahušiaková, 2017).

Mikro a malé účtovné jednotky boli prvýkrát definované v právnej úprave účtovníctva už k 31. decembru 2013. Bolo vydané samostatné opatrenie Ministerstvo

financií Slovenskej republiky pre mikro účtovné jednotky, ktorým sa ustanovili podrobnosti o usporiadaní, označovaní a obsahovom vymedzení položiek individuálnej účtovnej závierky a rozsahu údajov určených z individuálnej účtovnej závierky na zverejnenie, podľa ktorého bola účtovná závierka pre mikro účtovné jednotky značne zjednodušená. Pre účtovnú závierku malých účtovných jednotiek nebolo vydané samostatné opatrenie, ale tieto účtovné jednotky mali možnosť už v účtovnej závierke k 31. decembru 2013 neuvádzať v poznámkach niektoré informácie, napr. údaje o niektorých príjmoch členov svojich orgánov, transakciách so spriaznenými osobami a pod. (Blahušiaková, 2015).

1.2.3 Obsahová náplň poznámok

Ani v zákone o účtovníctve, ani v opatreniach a iných právnych predpisoch, týkajúcich sa účtovníctva nie je presne definované, ako je účtovná jednotka povinná zostaviť poznámky, nie je definovaná ani forma poznámok. Daná je iba obsahová náplň. Informácie, ktoré účtovná jednotka prezentuje v poznámkach čerpá z vnútorných predpisov, ak ich má účtovná jednotka zostavené. Určená je povinnosť účtovných jednotiek mať poznámky ako tretiu súčasť účtovnej závierky a prezentovať v poznámkach informácie potrebné pre ekonomické rozhodnutia používateľov.

Tabuľka č. 1 Obsahová náplň poznámok – základné členenie.

Mikro účtovná jednotka	Malá účtovná jednotka	Veľká účtovná jednotka
Čl. I Všeobecné údaje	Čl. I Všeobecné informácie Čl. II Informácie o orgánoch spoločnosti	Čl. I Všeobecné informácie
Čl. II Informácie o prijatých postupoch	Čl. III Informácie o prijatých postupoch	Čl. II Informácie o prijatých postupoch
Čl. III Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú	Čl. IV Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú	Čl. III Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú položky súvahy

súvahu a výkaz ziskov a strát	súvahu a výkaz ziskov a strát	Čl. IV Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú položky výkazu ziskov a strát
	Čl. V Informácie i iných aktívach a iných pasívach	Čl. V Informácie i iných aktívach a iných pasívach
	Čl. VI Udalosti, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtová zvierka	Čl. VI Udalosti, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtová zvierka
		Čl. VII (Tento článok nemá nadpis. Jeho obsahom sú informácie o transakciách medzi vykazujúcou účtovnou jednotkou a spriaznenými osobami)
	Čl. VII Ostatné informácie	Čl. VIII Ostatné informácie
		Čl. IX Prehľad o pohybe vlastného imania
Čl. X Prehľad peňažných tokov		

Zdroj: Anna Šlosárová – Miriama Blahušiaková, 2017 Analýza účtovnej zvierky, ISBN 978-80-8168-589-7, str. 229

1.2.4 Všeobecné požiadavky pre poznámky

Jednou z prvých a hlavných všeobecných požiadaviek pre **mikro účtovné jednotky** je, že informácie (nie majú, ale) musia byť významné, porovnateľné, spoľahlivé a zrozumiteľné. Relevantné informácie sú tie, ktoré sa účtovná jednotka dozvedela do dňa zostavenia účtovnej závierky a má pre ne obsahovú náplň ustanovenú opatrením o účtovnej závierke. Poznámky pozostávajú z informácií, ktoré sú opisné a z číselných údajov – všetko podľa obsahovej náplne, ktorá je uvedená v prílohe opatrenia o účtovnej závierke. Môžeme sem tiež pridať informácie, ktoré sú nad rámec obsahovej náplne, ale účtovná jednotka sa ich aj tak rozhodla zverejniť. Účtovné obdobie, za ktoré sa uvádzajú údaje v poznámkach označujeme ako bežné. Čo sa týka súm v poznámkach – uvádzajú sa v celých eurách.

Všeobecné ustanovenia pre poznámky **malej účtovnej jednotky** platia rovnaké ako v mikro účtovnej jednotke a k tomu ešte je dovolené zoskupovať nevýznamné informácie. Je dôležité uvádzať informácie tak, aby bola vyjadrená ekonomická realita a podstata danej dohody alebo transakcie. Ak chýba náplň k jednotlivým častiam poznámok, tak sa príslušné informácie neuvádzajú. Informácie, ktoré dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát sa uvádzajú v poradí, v ktorom sú usporiadané vykazované položky a musia byť označené položkami, ktoré opisujú. Ak je majetok ocenený v cudzej mene, uvádza sa aj označenie meny. Sumy v poznámkach môžeme uvádzať v eurocentoch (zaokrúhlene na dve desatinné miesta), ak sa tak účtovná jednotka rozhodne.

Všeobecné ustanovenia pre poznámky **veľkej účtovnej jednotky** platia rovnaké ako v mikro účtovnej jednotke a platí tu aj, že účtovná jednotka vždy uvádza aj iné informácie, ktoré by boli relevantné pri zabezpečení požiadaviek verného a pravdivého obrazu finančnej situácie, majetku, záväzkov a výsledku hospodárenia. Veľkých účtovných jednotiek sa týka ešte aj § 18 ods. 6 zákona o účtovníctve, v ktorom sa stanovuje, že veľké účtovné jednotky musia v poznámkach uviesť aj tieto informácie: „Účtovné jednotky podľa § 2 ods. 8 a 14 uvedú v poznámkach aj vymedzenie a sumu vzniknutých nákladov voči štatutárnemu audítorovi alebo audítorskej spoločnosti za účtovné obdobie v členení na náklady za:

- a) overenie účtovnej závierky,

- b) uisťovacie audítorské služby s výnimkou overenia účtovnej závierky,
- c) daňové poradenstvo,
- d) ostatné neaudítorské služby.“

1.3 Používatelia informácií z účtovníctva

Účtovníctvo poskytuje presné ekonomické užitočné informácie používateľom, potrebným informáciám z rôznych dôvodov, prostredníctvom účtovnej závierky.

Používatelia sú fyzické, ako aj právnické osoby, ktoré prijímajú rôzne rozhodnutia vo vzťahu ku konkrétnej účtovnej jednotke. Rozsah a hĺbka informačných potrieb sa rozlišuje v závislosti od druhu používateľov, ako aj veľkosti účtovnej jednotky, ktorá informácie poskytuje. Z hľadiska informačných potrieb rozdeľujeme používateľov na externých a interných.

Tabuľka č.2 Základné rozdelenie používateľov

Používatelia	
interní	externí
manažéri investori (ktorí sú súčasne manažéri)	investori (ktorí nie sú manažéri) zamestnanci finanční veritelia dodávatelia a iní obchodní veritelia zákazníci (odberatelia) vláda, štátne a samosprávne orgány verejnosť konkurenčné podniky

Zdroj: Anna Šlosárová a kol., 2016, Účtovníctvo, ISBN:978-80-8168-444-9, str. 14, 17

S externými používateľmi komunikuje účtovná jednotka pomocou účtovnej závierky. Všetky doplňujúce a vysvetľujúce informácie sa nachádzajú v poznámkach, ktoré sú častokrát veľmi dobrým pomocníkom externých používateľov.

Interní používatelia sú špecifickí tým, že majú prístup nielen k účtovnej závierke, ale ich kompetencie siahajú hlbšie, majú prístup aj k ďalším, podrobnejším informáciám ako bežné účtovníctvo alebo interné predpisy, nakoľko ich potrebujú pri rozhodovaní v samotnej účtovnej jednotke, ktorá informácie poskytuje.

Účtovná jednotka poskytuje informácie, ktoré sú užitočné, tie sa posudzujú z hľadiska ich významnosti, pričom informácie musia byť zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé (zákon o účtovníctve, §17 ods. 9). Tieto vlastnosti označujeme ako kvalitatívne charakteristiky informácií prezentovaných v účtovnej závierke. Sú to vlastnosti, ktoré sú vyžadované od účtovných informácií používateľmi, ktorí ich potrebujú pre uskutočnenie svojich ekonomických rozhodnutí (Blahušáková, 2018). Okrem používateľov existujú aj iní záujemcovia o informácie z účtovnej závierky. Tento typ sa od používateľov odlišuje v tom, že na rozdiel od používateľov, záujemcovia neprijímajú vo vzťahu k účtovnej jednotke na základe informácií prezentovaných v účtovnej závierke žiadne rozhodnutia (Blahušáková, 2018).

1.3.1 Ekonomické rozhodnutia používateľov

Ekonomické rozhodnutia závisia od druhu používateľa a situácie. Používatelia musia prijímať rôzne ekonomické rozhodnutia, na základe informácií prezentovaných v účtovnej závierke, akými sú napríklad:

- Interný používateľ: Vlastník podniku XYZ a.s. prenechal riadenie profesionálnemu manažérovi. Vlastník do účtovnej jednotky pochopiteľne investoval majetok, aby mu v budúcnosti generoval zisk. Momentálne stojí pred rozhodnutím, či investované prostriedky v účtovnej jednotke nechá alebo svoj podiel predá, a to aj v nadväznosti na hodnotu podniku. Manažment v tomto prípade hospodári so zdrojmi, ktoré mu zverili vlastníci a je povinný o tom vlastníkov informovať. Všetky tieto informácie budú viesť k rozhodnutiu vlastníka či vlastné investované prostriedky v podniku nechá alebo svoj podiel predá. Toto je ukážka závažného rozhodnutia, ktoré je závislé od presných ekonomických informácií (Šlosárová, 2016).
- Externý používateľ: Vlastník podniku EFG s.r.o. sa rozhodol vykonať veľkú rekonštrukciu výrobných haly. Na to potrebuje úver. Zistí si, ktorá banka má pre neho

najvýhodnejšiu ponuku a banku osloví. Banka Z pred poskytnutím konkrétneho úveru podniku EFG s.r.o. si najskôr preverí prostredníctvom účtovnej závierky, aká je jeho finančná situácia za posledné roky, a až potom sa rozhodne, či zákazníkovi úver poskytne, a ak mu ho poskytne, tak sa podľa informácií, ktoré sa dozvedela, rozhodne, v akej výške mu úver poskytne a s akou úrokovou sadzbou.

2 Cieľ práce, metodika práce a metódy skúmania

Cieľom práce je uskutočniť podrobnú analýzu poznámok všetkých troch veľkostných skupín účtovných jednotiek, z hľadiska nárokov stanovených príslušnými právnymi normami na ich obsahovú stránku a poukázať na ich význam pre ekonomické rozhodovania používateľov. Naším cieľom bolo bližšie sa pozrieť na problematiku tejto povinnej časti účtovnej závierky, aby sme vedeli posúdiť význam informácií, ktoré sú v nej prezentované.

Na presné uskutočnenie hlavného cieľa bolo potrebné určiť aj čiastkové ciele, ktoré napomáhajú pri vypracovaní nášho hlavného cieľa. Na to aby sme splnili tento cieľ, sme si stanovili konkrétne čiastkové ciele:

- analyzovať právnu úpravu účtovníctva,
- charakterizovať účtovnú závierku,
- definovať kritériá na rozdelenie účtovných skupín podľa veľkosti,
- charakterizovať poznámky,
- porovnať obsahovú náplň poznámok všetkých troch veľkostných skupín,
- definovať používateľov informácií z účtovníctva,
- analyzovať ekonomické rozhodnutia používateľov,
- podrobne porovnať obsahovú náplň poznámok všetkých troch veľkostných skupín účtovných jednotiek,
- posúdiť či sú informácie prezentované v poznámkach relevantné a užitočné pre ekonomické rozhodnutia používateľov,

Dodržíme postupne nadväzujúce kroky. Najskôr objasňujeme terminológiu a teoretickú základňu pre danú tému. Zdrojom teoretickej základne bola odborná literatúra, ktorú sme si museli najskôr podrobne preštudovať, aby sme dôkladne chápali danej problematike. Veľmi dôležité bolo naštudovať si zákon o účtovníctve a opatrenia týkajúce sa účtovnej závierky pre mikro, malé aj veľké účtovné jednotky.

Ako metódu sme si vybrali analýzu a komparáciu. Cieľom bolo taktiež ukázať správe zostavenie obsahu poznámok a jej veľký vplyv na ekonomické rozhodnutia používateľov. Objektívne sme zhodnotili, kde sa robia najčastejšie chyby, a ako by sa dala obsahová stránka poznámok vylepšiť natoľko, aby z nej mali účtovné jednotky čo najväčší ošoh pri ekonomických rozhodnutiach, ktoré ich čakajú.

3 Výsledky práce

V tejto kapitole sa venujeme podrobnej analýze poznámok mikro, malej a veľkej účtovnej jednotky. Rozoberieme presnú a podrobnú obsahovú náplň, vzhľadom na príslušné opatrenie. Táto časť bude zameraná na komparáciu obsahovej stránky poznámok všetkých troch veľkostných skupín účtovných jednotiek ako aj na analýzu a posúdenie rozdielov za účelom relevantnosti a užitočnosti prezentovaných informácií pre ekonomické rozhodnutia používateľov, so zameraním na externých používateľov. Ďalej uvedieme odporúčania zvlášť pre každý typ účtovnej jednotky, na zvýšenie kvality prezentovaných informácií.

V tabuľke číslo 3 sme sa porovnávame jednotlivé informácie v poznámkach veľkostných skupín účtovných jednotiek, aby sme ukázali, ktoré informácie sú v poznámkach účtovných veľkostných skupín rovnaké, aký druh informácií sa „kopíruje“ v daných veľkostných skupinách účtovných jednotiek, a ktoré informácie sú doplnené pre danú veľkostnú skupinu.

Tabuľka č.3 Porovnanie obsahu poznámok mikro, malej a veľkej účtovnej jednotky

	Mikro účtovná jednotka	Malá účtovná jednotka	Veľká účtovná jednotka
1.	Informácie v poznámkach musia byť užitočné, významné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé.	Informácie v poznámkach musia byť užitočné, významné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé.	Informácie v poznámkach musia byť užitočné, významné, zrozumiteľné, porovnateľné a spoľahlivé.
2.		Nevýznamné informácie sa môžu zoskupovať. Informácie v poznámkach sa uvádzajú tak, aby sa vyjadrila ekonomická realita a podstata príslušnej transakcie a dohody.	Nevýznamné informácie sa môžu zoskupovať.

3.	V poznámkach sa uvádzajú informácie, ktoré sa účtovná jednotka dozvedela do dňa zostavenia účtovnej zvierky a má pre ne obsahovú náplň ustanovenú opatrením o účtovnej zvierke.	V poznámkach sa uvádzajú informácie, ktoré sa účtovná jednotka dozvedela do dňa zostavenia účtovnej zvierky a má pre ne obsahovú náplň ustanovenú opatrením o účtovnej zvierke.	V poznámkach sa uvádzajú informácie, ktoré sa účtovná jednotka dozvedela do dňa zostavenia účtovnej zvierky a má pre ne obsahovú náplň ustanovenú opatrením o účtovnej zvierke.
4.	Poznámky pozostávajú z opisných informácií a číselných údajov podľa obsahovej náplne uvedenej v prílohe opatrenia o účtovnej zvierke.	Poznámky pozostávajú z opisných informácií a číselných údajov podľa obsahovej náplne uvedenej v prílohe opatrenia o účtovnej zvierke.	Poznámky pozostávajú z opisných informácií a číselných údajov podľa obsahovej náplne uvedenej v prílohe opatrenia o účtovnej zvierke.
5.		Ak pre niektoré časti poznámok účtovná jednotka nemá obsahovú výplň, príslušné informácie sa neuvádzajú.	Ak pre niektoré časti poznámok účtovná jednotka nemá obsahovú výplň, príslušné informácie sa neuvádzajú.
6.	V poznámkach sa môžu uvádzať informácie, ktoré sa účtovná jednotka rozhodla poskytnúť používateľom nad rámec ustanovenej obsahovej náplne.	V poznámkach sa môžu uvádzať informácie, ktoré sa účtovná jednotka rozhodla poskytnúť používateľom nad rámec ustanovenej obsahovej náplne.	V poznámkach sa môžu uvádzať informácie, ktoré sa účtovná jednotka rozhodla poskytnúť používateľom nad rámec ustanovenej obsahovej náplne.
7.			V poznámkach účtovná jednotka vždy uvádza ďalšie informácie,*
8.	Údaje v poznámkach sa uvádzajú za bežné účtovné obdobie.	Ak je možné, informácie sa uvádzajú v tabuľkovej forme, pričom sa uvádzajú informácie za	Ak je možné, informácie sa uvádzajú v tabuľkovej forme, pričom sa uvádzajú informácie za

		bežné účtovné obdobie. Ak existuje údaj na porovnanie, uvádzajú sa aj údaje za bezprostredne predchádzajúce obdobie.	bežné účtovné obdobie. Ak existuje údaj na porovnanie, uvádzajú sa aj údaje za bezprostredne predchádzajúce obdobie.
9.		Doplňujúce informácie k súvahe a výkazu ziskov a strát sa uvádzajú podľa poradia vykazovaných položiek s označením opisovaných položiek.	Doplňujúce informácie k súvahe a výkazu ziskov a strát sa uvádzajú podľa poradia vykazovaných položiek s označením opisovaných položiek.
10.		V prípade ocenenia cudzej meny sa uvedie aj označenie meny.	V prípade ocenenia cudzej meny sa uvedie aj označenie meny.
11.	Sumy v poznámkach sa uvádzajú v celých eurách.	Sumy v poznámkach sa uvádzajú v celých eurách, ak sa účtovná jednotka rozhodne, môže sumy uvádzať v eurách so zaokrúhlením na dve desatinné miesta, t.j. v eurocentoch.	Sumy v poznámkach sa uvádzajú v celých eurách, ak sa účtovná jednotka rozhodne, môže sumy uvádzať v eurách so zaokrúhlením na dve desatinné miesta, t.j. v eurocentoch.

*ak sú potrebné na zabezpečenie požiadavky verného a pravdivého obrazu majetku, záväzkov, finančnej situácie a výsledku hospodárenia účtovnej jednotky.

Zdroj: Anna Šlosárová – Miriama Blahušiaková, 2017 Analýza účtovnej závierky, ISBN 978-80-8168-589-7, str. 227 – 228

Môžeme si všimnúť veľmi zjednodušenú obsahovú stránku poznámok mikro účtovnej jednotky, kde veľakrát údaj chýba úplne, alebo je v zjednodušenej podobe. Napríklad údaje z tabuľky číslo 3, vykázané pod poradovým číslom 5, 7, 9, 10 v poznámkach mikro účtovných jednotiek vôbec nemusíme nájsť.

V nadväznosti na údaje vykázané v tabuľke číslo 3, sa zameriame na obsahovú stránku jednotlivých bodov.

Pod poradovým číslom 1 v tabuľke 3 je vymenované, aké vlastnosti má informácia mať. Informácia je významná, čo znamená, že jej neuvedenie, resp. chybné uvedenie by zmenilo úsudok a rozhodnutie používateľa tejto informácie. (zákon o účtovníctve, § 4 ods. 8). Informácia je zrozumiteľná, čo znamená, že má byť uvedená v štátnom jazyku. Ak nie je uvedená v štátnom jazyku, tak musí v súvislostiach ale aj jednotlivo, jednoznačne a spoľahlivo určiť obsah v nadväznosti na použité účtovné zásady a účtovné metódy. To, že informácie nie sú zrozumiteľné, neznamená, že môžu byť vylúčené (zákon o účtovníctve, § 8 ods. 5). Porovnateľné znamená, že účtovná jednotka používa v celom účtovnom období rovnaké účtovné zásady a metódy a k tomu vychádza z predpokladu, že bude nepretržite pokračovať v činnosti (zákon o účtovníctve, § 7 ods. 1-4). Informácie v účtovnej závierke sú spoľahlivé ak sú úplné, včasné a splňajú najdôležitejšiu zásadu v účtovníctve (zákon o účtovníctve, § 17 ods. 9).

Pod poradovým číslom 5 v tabuľke 3 sa uvádza, že informácie, pre ktoré nemá účtovná jednotka obsahovú náplň, sa neuvádzajú. Veľakrát sa v praxi stáva, že účtovné jednotky majú v poznámkach prázdne tabuľky, tabuľky bez informácií. To nie je správny spôsob zostavovania poznámok. Nemá zmysel zaťažovať poznámky ničím, čo pre účtovnú jednotku nemá význam.

Pod poradovým číslom 6 v tabuľke 3 sa uvádza, že v poznámkach sa môžu nachádzať aj informácie, ktoré sú nad rámec obsahovej náplne, ale účtovná jednotka sa sama rozhodla poskytnúť ich používateľom. Účtovné jednotky sa v niektorých prípadoch rozhodujú podľa tohto bodu. Nie je zakázané uvádzať viac informácií, ako je spomenutých vo všeobecnej obsahovej časti. Keď sa účtovná jednotka tak rozhodne, môže uviesť rozmanité informácie, ak to uzná za vhodné.

Pod poradovým číslom 7 v tabuľke 3 je uvedené, že veľké účtovné jednotky uvádzajú aj ďalšie informácie. V poznámkach majú veľké účtovné jednotky všetky všeobecné náležitosti, ktoré majú aj mikro a malé účtovné jednotky, a k tomu majú ešte pridané, že účtovná jednotka v poznámkach uvádza ešte ďalšie informácie, aby bola obsiahnutá hlavná zásada účtovníctva. Hoci sa môže niekomu javiť táto informácia nadbytočná, pretože je samozrejماً, nakoľko kopíruje hlavnú zásadu v účtovníctve, ale keďže sú veľké účtovné jednotky oveľa komplikovanejšie, bolo potrebné túto informáciu zakotviť v opatreniach ešte osobitne.

Pod poradovým číslom 8 v tabuľke 3 je uvedené, že v mikro účtovných jednotkách sa uvádzajú informácie a údaje za bežné účtovné obdobie. V malej a veľkej účtovnej jednotke musí účtovná jednotka uviesť informácie za bežné aj bezprostredne predchádzajúce kvôli porovnaniu, ak je to možné. Taktiež je najlepšie uviesť informácie v tabuľkovej forme, hlavne kvôli prehľadnosti. Dve obdobia sa najľahšie a najpraktickejšie porovnávajú práve v tabuľkovej forme.

Pod poradovým číslom 8 v tabuľke 3 je zas podčiarknutý rozdiel medzi mikro účtovnými jednotkami a malými a veľkými účtovnými jednotkami. Kým mikro účtovné jednotky uvádzajú sumy v poznámkach zjednodušene v celých eurách, malé a veľké účtovné jednotky sa môžu rozhodnúť uvádzať sumy zaokrúhlene na eurocenty.

3.1 Komparácia obsahovej náplne poznámok mikro účtovnej jednotky a ich vplyv na ekonomické rozhodnutia používateľov

Mikro účtovné jednotky majú v porovnaní s ostatnými veľkostnými skupinami oveľa zjednodušené pravidlá vzhľadom na vykazovanie účtovných informácií v súvahe a vo výkaze ziskov a strát, ako aj pri prezentovaní informácií v poznámkach. Opatrenie o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky hovorí o tom, že účtovná jednotka má uviesť tieto informácie:

I. Všeobecné údaje,

II. Informácie o prijatých postupoch,

III. Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát.

V Časti I **Všeobecné informácie** sa uvádza názov a sídlo účtovnej jednotky a informáciu o tom, či je účtovná jednotka v konsolidovanom celku, či je oslobodená od zostavenia konsolidovanej účtovnej závierky a konsolidovanej výročnej správy, a či je účtovná jednotka materskou účtovnou jednotkou. V tejto časti sa uvádza informácia o priemernom prepočítanom počte zamestnancov.

V Časti II **Informácie o prijatých postupoch** účtovná jednotka uvádza informácie o tom, či účtovná jednotka účtovnú závierku zostavila za predpokladu nepretržitého pokračovania vo svojej činnosti. Ďalej uvádza informácie o spôsobe oceňovania majetku

a záväzkov, a to v členení podľa druhov. Taktiež uvádza spôsob zostavenia odpisového plánu, a to dobu odpisovania, odpisové sadzby, a odpisové metódy. Nájde tu tiež informácie o zmenách v účtovných zásadách a metódach s uvedením dôvodu a vplyvu týchto zmien. Sú tu informácie o dotáciách a ich oceňovaní, informácie o účtovaní významných opravách chýb, ktoré vznikli v minulých účtovných obdobiach a zaúčtované boli v bežnom účtovnom období s uvedením vplyvu na výsledok hospodárenia minulých rokov.

V Časti III **Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát** sa stretne s informáciami vysvetľujúcimi a dopĺňajúcimi súvahu a výkaz ziskov a strát, ako sú údaje o sume a dôvodoch vzniku jednotlivých položiek nákladov a výnosov výnimočného výskytu alebo rozsahu. Ako príklad môžeme uviesť náklady z predaja podniku alebo škody spôsobené živelnou pohromou, informácie o záväzkoch, najmä tých ktoré majú zostatkovú dobu splatnosti dlhšiu ako päť rokov, o celkovej sume zabezpečených záväzkov, informácie týkajúce sa vlastných akcií. Uvádzajú sa dôvody nadobudnutia vlastných akcií, informácie o počte a menovitej hodnote nadobudnutých akcií a informácie o počte a hodnote prevedených vlastných akcií počas účtovného obdobia. Uvádza sa percentuálna hodnota akcií na upísanom základnom imaní, počet a hodnota, za ktorú sa vlastné akcie počas účtovného obdobia nadobudli a počet a hodnota, za ktorú sa vlastné akcie previedli na inú osobu. Uvádza sa tiež informácia o počte a menovitej hodnote a hodnote , za ktorú sa vlastné akcie nadobudli, a ktoré má účtovná jednotka v držbe k poslednému dňu účtovného obdobia.

V poznámkach mikro účtovnej jednotky sa prezentuje percentuálny podiel na upísanom vlastnom imaní, ako aj informácie o orgánoch účtovnej jednotky, ako sú napríklad informácie o zárukách, pôžičkách poskytovaných členom štatutárneho orgánu a o podmienkach, za ktoré im boli tieto pôžičky a záruky poskytnuté. Na porovnanie, táto časť o orgánoch účtovnej jednotky je zahrnutá do článku III ako jeden z bodov, na rozdiel od malej účtovnej jednotky, ktorá má na to osobitný článok vo svojich poznámkach. Tým si opäť môžeme všimnúť zjednodušenú formu poznámok mikro účtovnej jednotky, v ktorých sa ďalej uvádzajú informácie o celkovej sume a opise finančných povinností a významných podmienených záväzkov. Napríklad povinnosti nájomcu, ktoré vyplývajú z operatívneho nájmu alebo finančné povinnosti vyplývajúce z licenčných a koncesionárskych zmlúv. Informácie o udelení osobitého alebo výlučného práva poskytovať služby vo verejnom záujme.

Nakoľko účtovná závierka mikro účtovnej jednotky je zjednodušená, aj poznámky si vyžadujú trochu iný prístup a to hlavne vzhľadom na zjednodušenú štruktúru súvahy a výkazu ziskov a strát, nakoľko v poznámkach sa majú nachádzať informácie dopĺňajúce a vysvetľujúce tieto časti účtovnej závierky. Na rozdiel od súvahy ostatných veľkostných skupín sa majetok v súvahe mikro účtovnej jednotky vykazuje iba v hodnote netto, čo znamená, že zo súvahy vieme zistiť iba účtovnú hodnotu majetku. Sumu oprávok, opravných položiek, čiže sumu korekčných položiek a pôvodné ocenenie majetku sa zo súvahy nedozvieme, preto je vhodné tieto informácie dodatočne uviesť v poznámkach. K tejto problematike nasleduje konkrétny príklad na objasnenie. Účtovná jednotka vlastní budovu, ktorá je úplne odpísaná. To je dôvod, prečo sa táto budova neobjaví v majetku, hoci účtovnej jednotke z tejto budovy aj naďalej vznikajú ekonomické úžitky. Preto by bolo nadmieru vhodné uviesť túto informáciu v poznámkach účtovnej závierky.

Položky majetku a zdrojov majetku sa v súvahe mikro účtovnej jednotky vykazujú na oveľa menšom počte riadkov, často sa vykazujú v súvahe iba súčtové položky, ktoré nie sú podrobnejšie členené, čiže účty podobného charakteru sa vykazujú kumulovane na jednom súvahovom riadku. Ako príklad uvádzame účty dlhodobého nehmotného majetku. Ďalší dobrý príklad je časové rozlíšenie, ktoré sa vykazuje tiež spoločne kumulatívne s účtami pohľadávok alebo záväzkov, buď ako dlhodobé alebo krátkodobé, preto si musí dať účtovná jednotka pozor, aby to celkovo neskreslilo informácie a kvôli hlavnej zásade v účtovníctve má povinnosť jednotlivé dôležité dopĺňajúce informácie, ktoré môžu zmeniť rozhodnutie a postoj používateľa, uviesť v poznámkach (Opatrenie o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky, 2013).

Vo výkaze ziskov a strát a v súvahe sa mnohé informácie vykazujú kumulovane, ako sme už vyššie spomenuli, tak by bolo vhodné bližšie ich špecifikovať v poznámkach, no opatrenie o účtovnej závierke pre mikro účtovné jednotky túto povinnosť priamo nestanovuje. Je teda na uvážení konkrétnej účtovnej jednotky, či bude uvádzať aj informácie, ktoré sú nad rámec povinností vyžadovaných opatrením, informácie, ktoré konkrétnejšie špecifikujú danú súvahovú alebo výsledkovú položku, aby sa tak zvýšila užitočnosť informácií pre používateľov (Blahušiaková, 2018).

Pri mikro účtovnej jednotke sa nejedná o účtovnú jednotku, ktorá by bola veľká rozsahom či počtom podnikateľských činností, taktiež nemá vysokú hodnotu majetku, či veľký počet zamestnancov, no skúmanie užitočnosti účtovných informácií

prezentovaných týmito účtovnými jednotkami nie je zbytočné. Veď aj tieto účtovné jednotky vstupujú ako všetky iné do dodávateľsko – odberateľských vzťahov, vytvárajú pracovné miesta, čiže zamestnávajú ľudí, čerpajú bankové úvery, taktiež sa podieľajú na tvorbe HDP. Preto podrobné informácie v poznámkach sú pre používateľov rovnako dôležité ako informácie malých a veľkých účtovných jednotiek (Blahušiaková, 2018).

Je dobré, že sa pri mikro účtovných jednotkách odbúrali informácie v poznámkach, ktoré neboli až také potrebné pre ekonomické rozhodnutia používateľov, z dôvodu nadbytočného nezaťažovania účtovnej jednotky a zníženia administratívnych nákladov. Z druhej strany sa v praxi veľmi často stáva, že účtovné jednotky neprezentujú ani to málo informácií, ktoré sú povinné prezentovať (Kubaščíková, 2008). Ako odporúčenie, by sme uviedli fixnú formu poznámok, ktorú by boli povinné použiť všetky mikro účtovné jednotky, v ktorej by už boli predpísané všetky informácie, ktoré má účtovná jednotka uviesť, aby sa nestávalo, že účtovná jednotka obide aj to málo informácií, ktoré má v poznámkach prezentovať. Odporučili by sme taktiež doplniť informáciu nad rámec toho, čo vyžaduje opatrenie k účtovnej závierke mikro účtovných jednotiek, a to informáciu o účtovných zásadách a metódach, nie len o zmene účtovných zásad a metód a to z dôvodu zvýšenia kvality prezentovaných informácií.

3.2 Komparácia obsahovej náplne poznámok malej účtovnej jednotky a ich vplyv na ekonomické rozhodnutia používateľov

Malé účtovné jednotky majú v porovnaní s mikro účtovnými jednotkami pravidlá týkajúce sa vykazovania účtovných informácií v súvahe a vo výkaze ziskov a strát a na to nadväzujúce informácie a ďalšie informácie v poznámkach oveľa obsiahnejšie. Opatrenie o účtovnej závierke pre malé účtovné jednotky stanovuje, že účtovná jednotka má uviesť tieto informácie:

- I. Všeobecné informácie,
- II. Informácie o orgánoch spoločnosti,
- III. Informácie o prijatých postupoch,
- IV. Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát,
- V. Informácie o iných aktívach a iných pasívach,
- VI. Udalosti, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka,
- VII. Ostatné informácie.

Keď si porovnáme len toto rozdelenie článkov v rámci poznámok malej a mikro účtovnej jednotky, tak si môžeme všimnúť, že malá účtovná jednotka má o 4 články viac. A ešte aj tie články, ktoré sa opakujú pozostávajú z väčšieho počtu informácií, ako články poznámok mikro účtovnej jednotky.

Hneď v Článku I **Všeobecné informácie** sa pridáva ešte mnoho iných informácií, ktoré mikro účtovné jednotky nie sú povinné uviesť, ale príslušné opatrenie to malým účtovným jednotkám dáva za povinnosť. Vo všeobecných informáciách sú pridané tieto skutočnosti: miesto podnikania, ak sa zostavuje účtovná závierka fyzickej osoby podnikateľa a opis vykonávanej činnosti účtovnej jednotky v nadväznosti na predmet podnikania účtovnej jednotky. Vzhľadom na ekonomické rozhodnutia používateľov je táto pridaná časť veľmi dôležitá. Keď si používateľ prezerá výkazy, obsahová náplň je iná v závislosti od predmetu podnikania účtovnej jednotky. Je rozdiel či sa účtovná jednotka zaoberá napríklad predajom tovarov alebo výrobou. Táto informácia naozaj dokresľuje a objasňuje informácie z výkazov. Ďalej je doplnený dátum, kedy bola schválená účtovná závierka za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie príslušným orgánom účtovnej jednotky a právny dôvod zostavenia účtovnej závierky. V údajoch o skupine účtovných jednotiek je pridaný údaj o adrese, na ktorej si používateľ môže vyžiadať kópiu konsolidovaných účtovných závierok. Ak je používateľ, ktorý sa rozhoduje v dôležitých veciach vzhľadom ku konkrétnej účtovnej jednotke a mal by záujem oboznámiť sa nielen s účtovnou závierkou účtovnej jednotky, ale mal by záujem aj o konsolidovanú účtovnú závierku, tak je táto informácia veľmi cenná a jej uvedenie je vhodné práve tu – v poznámkach.

V Článku II **Informácie o orgánoch spoločnosti** je účtovná jednotka povinná uviesť orgány a náležité informácie, ktoré sa viažu k týmto orgánom, informácie o výške záruk podľa druhov alebo iných zabezpečení poskytnutých pre členov dozorného orgánu, štatutárneho orgánu alebo iného orgánu účtovnej jednotky a to v členení za jednotlivé orgány. Taktiež sa uvádzajú informácie o pôžičkách poskytnutých členom jednotlivých orgánov, a to o konkrétnej sume poskytnutých, splatených, odpustených a odpísaných pôžičiek k poslednému dňu účtovného obdobia, a to v členení za jednotlivé orgány. Uvádzajú sa aj podmienky, na základe ktorých boli týmto členom udelené záruky a iné zabezpečenia a pri pôžičkách sa uvádzajú aj úrokové sadzby.

Článok III **Informácie o prijatých postupoch** obsahuje okrem informácie, že je splnený predpoklad pokračovania v činnosti, ako má uvedené aj mikro účtovná jednotka, aj informáciu o spôsobe účtovania. Malá účtovná jednotka na rozdiel od mikro účtovnej jednotky podáva aj informáciu o účtovných metódach a zásadách a nie len o zmenách v účtovných metódach a zásadách. V prípade, že v účtovnom období nastala zmena v účtovných zásadách a metódach, udáva účtovná jednotka dôvod ich uplatnenia a vplyv tejto zmeny na hodnotu majetku, záväzkov, vlastného imania a výsledok hospodárenia. Ak nastane situácia, že v jednotlivých súčiastiach účtovnej závierky nie sú hodnoty za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie porovnateľné, uvádza sa aj vysvetlenie o neporovnateľných hodnotách, ktoré vznikli zmenami v účtovných metódach alebo zásadách. V tomto článku je tiež doplnená informácia o charaktere a účele transakcií, ktoré sa neuvádzajú v súvahe, pričom sa ale uvádza finančný vplyv, ktoré majú tieto transakcie na účtovnú jednotku, ak sú vyplývajúce riziká alebo prínosy významné, a ak uvedenie týchto prínosov alebo rizík je potrebné pri posúdení finančnej situácie účtovnej jednotky.

V poznámkach malej účtovnej jednotky je prezentovaný podrobný spôsob a určenie ocenenia majetku a záväzkov vrátane účtovných odhadov a predpokladov, pričom musíme zohľadniť zásadu významnosti. Tak ako mikro účtovná jednotka, tak aj malá účtovná jednotka uvádza v poznámkach informácie o oprave chýb minulých účtovných období účtovaných v bežnom účtovnom období. Malá účtovná jednotka môže uviesť aj informácie o nevýznamných chybách minulých účtovných období účtovaných v bežnom účtovnom období, s uvedením sumy vplývajúcej na výsledok hospodárenia bežného účtovného obdobia.

V Článku IV **Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú súvahu a výkaz ziskov a strát**, sa nachádzajú informácie o sume a dôvodoch vzniku jednotlivých položiek nákladov a výnosov, ktoré majú výnimočný rozsah alebo výskyt, informácie o vlastných akciách a informácie o záväzkoch. Tieto informácie sa zhodujú s informáciami, ktoré je povinná vykázať aj mikro účtovná jednotka. Ďalej sa tu uvádza informácia o goodwill-e, či už má kladný alebo záporný charakter, uvádza sa dôvod jeho vzniku, spôsob výpočtu, prehodnotenie, či je opodstatnená jeho výška a odpis hodnoty. Veľa účtovných jednotiek uvádza, že nemá žiadny goodwill, čo nie je potrebné, pretože v poznámkach uvádzame informácie, ktoré sú, a nie ktoré nie sú. Ďalej v tejto časti uvádza účtovná jednotka informácie o významných položkách derivátov, majetku a záväzkov zabezpečených

derivátmi, pričom sa uvádza zmena reálnej hodnoty v priebehu účtovného obdobia a forma zabezpečenia. Taktiež sa uvádza rozsah a povaha derivátov podľa druhu, vrátane významných podmienok, ktoré môžu ovplyvniť sumu, načasovanie a mieru istoty budúcich peňažných tokov. V tabuľkovej forme sa vykáže zobrazenie pohybov v oceňovacích rozdieloch z ocenenia reálnou hodnotou počas účtovného obdobia.

Článok V **Informácie o iných aktívach a iných pasívach** obsahuje informácie ako sú opis a hodnota podmieneného majetku, tým je možný majetok, ktorý vznikol v dôsledku minulých udalostí, ale ktorého existencia alebo vlastníctvo je podmienená uskutočnením istých udalostí, ktoré nezávisia od účtovnej jednotky. Ako príklad uvedieme práva zo servisných alebo poisťných zmlúv, taktiež to môžu byť práva z licenčných či koncesionárskych zmlúv. Ďalej sa uvádza opis a hodnota podmienených záväzkov. Ako príklad uvádzame záväzky vyplývajúce zo súdnych rozhodnutí a z poskytnutých záruk. V poznámkach ešte účtovná jednotka uvedie významné položky týkajúce sa ostatných finančných povinností, ktoré nie sú vykázané v účtovných výkazoch. Konkrétny príklad uvedieme zákonnú a zmluvnú povinnosť odobrať určité množstvo produktov, uskutočniť opravy alebo veľké investície. Čo sa týka skutočností, ktoré sú sledované na podsúvahových účtoch, uvádzajú sa informácie týkajúce sa významných položiek prenajatého majetku, majetku, ktorý je prijatý do úschovy, o pohľadávkach a záväzkoch z opcí a odpísaných pohľadávkach.

Článok VI **Udalosti, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka** sa v poznámkach mikro účtovnej jednotky nenachádza, ale v poznámkach malej účtovnej jednotke obsahuje dôležité informácie, ktoré je potrebné uviesť. Uvádzajú sa informácie týkajúce sa zvýšenia alebo poklesu trhovej ceny finančného majetku ako dôsledku udalostí, ktoré sa stali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka po deň zostavenia účtovnej závierky, pri ktorých sa tiež uvedie dôvod, prečo tieto zmeny vznikli. V tomto článku sa tiež uvádzajú dôvody, ak nastala zmena vo výške opravných položiek a rezerv, ktoré nastali kvôli udalostiam, ktoré nastali po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka do dňa zostavenia účtovnej závierky. Ďalej sa uvádzajú informácie o zmene spoločníkov účtovnej jednotky a prijatí rozhodnutia predaja účtovnej jednotky alebo jej časti, taktiež informácie, či nastala zmena vo významných položkách dlhodobého finančného majetku. Článok VI obsahuje informáciu o ukončení činnosti niektorej z častí účtovnej jednotky, ak sa tak stalo, pričom sa môže jednáť o odstiepenie organizačnej zložky, závodu alebo prevádzky, informácie o vydaných dlhopisoch alebo iných cenných

papieroch, splynutí, zlúčení, zmene právnej formy či rozdelení účtovnej jednotky. Taktiež sa v poznámkach uvedú mimoriadne udalosti, ak majú vplyv na hospodárenie účtovnej jednotky, napríklad informáciu o živeľnej pohrome. Posledná informácia v tomto článku sa týka získania alebo odobrania licencií alebo iných povolení významných pre činnosť účtovnej jednotky.

V Článku VII **Ostatné informácie** sa uvádza informácia o udelení práva poskytovať služby vo verejnom záujme, ktorá sa uvádza aj u mikro účtovných jednotkách. Informácie, ktoré sú v tomto článku pridané sa vzťahujú na účtovné jednotky, ktoré sú zaradené do priemyselnej výroby, a ktorých čistý obrat za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie bol väčší ako 250 000 000 eur. Pritom sa uvádzajú informácie o zložení a výške základného imania pripadajúceho na orgány verejnej moci a iné osoby, v ktorých má orgán verejnej moci väčšinový podiel na hlasovacích právach s uvedením druhu akcie. Môžu sa tu vyskytnúť informácie o cenných papieroch vo vlastníctve verejnej moci a iných osôb, výške dotácií a návratných finančných výpomociach, prijatých úveroch, poskytnutých prečerpaniach úverov, prijatých kapitálových príspevkoch, pri ktorých sa uvádzajú úrokové sadzby a podmienky poskytnutia úveru, ako aj záruky, ktoré poskytne účtovná jednotka. Uvádzajú sa tiež informácie o poskytnutých zárukách orgánom verejnej moci a zárukách poskytnutých inou účtovnou jednotkou, v ktorej má orgán verejnej moci väčšinový podiel na hlasovacích právach, nákladoch na ich získanie a podmienkach poskytnutia týchto práv, informácie o vyplatených dividendách a výške nerozdeleného zisku, formách prijatej štátnej pomoci. Ako príklad uvádzame odpustenie súm v prípade, že účtovná jednotka dlhuje štátu alebo inému subjektu verejnej správy. Pre určité účtovné jednotky je stanovené aj uvedenie informácií o finančných vzťahoch medzi orgánmi verejnej moci a účtovnou jednotkou (Opatrenie o účtovnej závierke pre malé účtovné jednotky, 2014).

Malá účtovná jednotka prezentuje v poznámkach oveľa obšírnejšie množstvo informácií vzhľadom k mikro účtovnej jednotke. Všetko to má svoj význam v tom, že používatelia potrebujú tieto informácie, aby sa mohli správne a efektívne rozhodovať. Druhou stránkou množstva informácií je, že účtovná jednotka pri tvorbe poznámok veľakrát nerozlišuje, či daná informácia zvyšuje relevantnosť informácií vykázaných v súvahe a výkaze ziskov a strát, a či bude významná pre používateľov. Keď sú poznámky zahltené irelevantnými informáciami, ktoré nepomáhajú používateľom, stávajú sa neatraktívnymi a stále menej sa využívajú. Takýmto spôsobom sa po istom čase stávajú

pre účtovnú jednotku len záťažou a nie pomôckou. Ako odporúčanie by sme chceli uviesť, že účtovné jednotky majú zodpovedne pristupovať k poznámkam. Dôkladne si preštudovať opatrenie týkajúce sa účtovnej závierky a venovať dostatočný čas príprave, aby boli poznámky relevantné pre používateľov. K tomuto cieľu by sa dalo dostať cestou sankcií, čo ale neodporúčame. Oveľa vhodnejšie bude, ak si účtovné jednotky uvedomia, že kvalitné a relevantné informácie v poznámkach im prenesú spokojnosť a správne ekonomické rozhodnutia používateľov, a tým sa prispeje k lepšej spolupráci.

3.3 Komparácia obsahovej náplne poznámok veľkej účtovnej jednotky a ich vplyv na ekonomické rozhodnutia používateľov

Poznámky veľkej účtovnej jednotky prezentujú najväčšie množstvo informácií vzhľadom k tomu, že sú najkomplikovanejšie a najbohatšie na vzťahy a prepojenia s inými subjektami. O informácie, ktoré sú uvedené v účtovnej závierke má záujem najväčšie množstvo používateľov, nakoľko je účtovná jednotka pre pestrosť svojej činnosti a aktivít s množstvom používateľov týchto informácií prepojená. Hoci sa v poznámkach uvádza veľké množstvo informácií, poznámky sú prezentované prehľadne, aby sa daný záujemca o tieto informácie ľahko v nich vyznal a vedel si nájsť konkrétne informácie, ktoré mu budú nápomocné pri jeho rozhodovacom procese. Opatrenie týkajúce sa poznámok veľkých účtovných jednotiek triedi informácie do desiatich článkov:

- I. Všeobecné informácie,
- II. Informácie o prijatých postupoch,
- III. Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú položky súvahy,
- IV. Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú položky výkazu ziskov a strát,
- V. Informácie o iných aktívach a iných pasívach,
- VI. Udalosti po dni, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka,
- VII. Bez názvu,
- VIII. Ostatné informácie,
- IX. Prehľad o pohybe vlastného imania,
- X. Prehľad peňažných tokov.

Článok I **Všeobecné informácie** je porovnateľný s rovnomenným článkom v poznámkach malej účtovnej jednotky, na rozdiel od ktorého je pridaná informácia o účtovnej jednotke, v ktorej je účtovná jednotka neobmedzene ručiacim spoločníkom, a to informácie o obchodnom mene, sídle a právnej forme tejto účtovnej jednotky. Ak je to potrebné, môžu sa uviesť aj iné vhodné informácie. Nachádza sa tu tiež rozšírená informácia o priemernom prepočítanom počte zamestnancov. Uvádza sa aj počet zamestnancov ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka, z toho sa udáva počet vedúcich zamestnancov, ktorými sa myslia členovia štatutárneho orgánu a vedúci zamestnanci v priamej pôsobnosti štatutárneho orgánu alebo člena štatutárneho orgánu.

Článok II, V, VI a VIII sú články, ktoré sa uvádzajú aj v poznámkach malej účtovnej jednotky a sú úplne porovnateľné s informáciami, ktoré má veľká účtovná jednotka tiež povinnosť uviesť. Nakoľko sme ich už raz analyzovali, druhýkrát ich už nebudeme rozoberať.

Články III, IV, VII, IX a X sú úplne špecifické pre poznámky veľkej účtovnej jednotky. V poznámkach malej ani mikro účtovnej jednotky ich nenájde, pretože poznámky sú oveľa jednoduchšie a to tiež z dôvodu, že nakoľko sú účtovné jednotky oveľa menšie, takýmito informáciami nedisponujú. V poznámkach veľkých účtovných jednotiek sú vysvetľujúce a doplnujúce informácie roztriedené do dvoch samostatných položiek, do článku III a IV. Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú položky súvahy a osobitne, informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú položky výkazu ziskov a strát.

Článok III **Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú položky súvahy**, býva zvyčajne najväčší a aj jeho opis je v príslušnom opatrení najrozsiahlejší. Uvádzajú sa tu vysvetľujúce a doplnujúce informácie k aktívam, pri zohľadnení zásady významnosti, v nadväznosti na položky súvahy. Sú to informácie k dlhodobému majetku, a to o prehľade pohybe majetku, oprávkach a opravných položkách, prehľade o čistej netto hodnote na začiatku a na konci účtovného obdobia a o úrokoch, ktoré boli aktivované ako súčasť ocenenia dlhodobého majetku počas účtovného obdobia. Ďalej sú to informácie o dôvodoch účtovania o dlhodobom majetku, ku ktorému ale účtovná jednotka nemá vlastnícke právo. Ako príklad uvedieme majetok obstaraný finančným prenájomom, alebo môžeme tiež uviesť majetok, pri ktorom vlastnícke právo nadobudol veriteľ zmluvou o zabezpečovacom prevode práva, ale ktorý užíva účtovná jednotka na základe zmluvy o výpožičke. Nachádzajú sa tu informácie o majetku, na ktoré je zložené záložné právo,

o majetku, ktorým je goodwill, výskumnej a vývojovej činnosti účtovnej jednotky, štruktúre, ocenení a opravných položkách a zmenách v jednotlivých zložkách dlhodobého finančného majetku. Sú tu zahrnuté informácie o podielových certifikátoch, konvertibilných dlhopisoch, warantoch, opciách alebo podobných cenných papierov, pričom je dôležité uviesť ich počet a rozsah. Uvádzajú sa tu informácie o opravných položkách k zásobám, na ktoré je zriadené záložné právo a zásobách, pri ktorých má účtovná jednotka obmedzené právo s nimi nakladať. Nachádzajú sa tu informácie o zákazkovej výrobe a výstavbe nehnuteľnosti na predaj, pri ktorej sa uvádzajú všeobecné informácie a informácie o tejto zákazkovej výrobe a výstavbe, ktoré ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka neboli dokončené. Uvádzajú sa tiež najvýznamnejšie položky pohľadávok, pričom sa tiež uvádzajú opravné položky za účtovné obdobie s uvedením stavu, ktorý bol na začiatku a na konci účtovného obdobia, tvorba a zúčtovanie najvýznamnejších položiek pohľadávok. Ako ďalšia informácia sa uvádza hodnota pohľadávky do a po lehote splatnosti, hodnota pohľadávok, ktoré sú zabezpečené záložným právom a hodnota pohľadávok, pri ktorých má účtovná jednotka obmedzené právo s nimi nakladať. Nájde sa tu tiež zložky krátkodobého finančného majetku, ich ocenenie a opravné položky. Špeciálne tu nájdeme informácie o krátkodobom finančnom majetku, kde je obmedzené právo s ním nakladať, alebo na ktoré bolo zriadené záložné právo. V tomto článku sa uvádzajú aj informácie o vlastných akciách, o dôvode ich nadobudnutia, počte, menovitej hodnote a protihodnote a percentuálnom podiele vlastných akcií na základnom imaní účtovnej jednotky k poslednému dňu účtovného obdobia. A ako posledná položka k aktívam sa uvádzajú významné položky účtov časového rozlíšenia.

V článku III sa taktiež uvádzajú vysvetľujúce a doplňujúce informácie k pasívam, pri zohľadnení zásady významnosti, v nadväznosti na položky súvahy. Sú to vysvetľujúce a doplňujúce informácie o vlastnom imaní, ako sú zisk na akciu alebo podiel na základnom imaní alebo navrhnuté prerozdelenie účtovného zisku, respektíve vysporiadanie účtovnej straty. Pri rezervách sa uvádza doplňujúca informácia, predpokladaný rok použitia rezerv, uvádza sa tiež výška záväzkov do a po lehote splatnosti a hodnota záväzkov, ktoré sú zabezpečené záložným právom alebo inou formou zabezpečenia, pričom sa aj táto forma samozrejme uvádza. Nachádza sa tu informácia o odloženom daňovom záväzku, o záväzkoch zo sociálneho fondu, o vydaných dlhopisoch, bankových úveroch a významných položkách časového rozlíšenia. Tak ako sa uvádzajú významné informácie k aktívam a pasívam súvahy, tak sa uvádzajú významné informácie aj k majetku, ktorý je

prenajatý formou finančného prenájmu. V poznámkach prenajímateľa aj nájomcu sa uvedie celková suma dohodnutých platieb ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka a suma istiny. Dôležité sú tiež informácie o dani z príjmov, uvedieme tu len sumu neuplatneného umorenia, alebo tiež informáciu, ak bola zmenená sadzba dane z príjmov. Poslednou informáciou v tomto článku sú významné položky majetku a záväzkov, ktoré sú zabezpečené derivátmi.

V Článku IV **Informácie, ktoré vysvetľujú a dopĺňajú položky výkazu ziskov a strát** sa nachádzajú informácie k položkám výnosov a nákladov. Iba veľké účtovné jednotky majú tieto informácie uvedené v osobitnom článku. Uvádza sa tu suma tržieb za vlastné výkony a tovar a jeho popis, informácie o zmene stavu vnútroorganizačných zásob, informácie o opise a sume významných položiek výnosov pri aktivácii nákladov, výnosov z hospodárskej činnosti a finančných výnosov. Uvádza sa celková suma osobných nákladov, opis a suma významných položiek nákladov ako sú poskytnuté služby, ostatné náklady z hospodárskej činnosti, finančné náklady, kurzové straty, a to osobitne kurzové straty, ktoré sa uvádzajú ku dňu, ku ktorému sa zostavuje účtovná závierka. Uvádza sa tiež charakter a výška jednotlivých položiek nákladov a výnosov výnimočného rozsahu alebo výskytu, opis a celkové sumy nákladov za uisťovacie služby, napr. audítorské. V tejto časti poznámok sa uvádza, ako sa člení čistý obrat, v členení podľa jednotlivých typov výrobkov, služieb, tovarov, iných činností účtovnej jednotky a hlavných geografických oblastí odbytu.

Článok VII je svojím obsahom veľmi zaujímavý. V prvom bode sa opisujú transakcie medzi spriaznenými osobami a účtovnou jednotkou, a to zoznam a charakteristika transakcie. V druhom bode sa uvádzajú informácie o príjmoch a výhodách, ktoré majú členovia štatutárneho, dozorného či iného orgánu účtovnej jednotky a v treťom bode sa trochu neguje druhý bod, lebo sa v ňom píše, že odsek 2 sa neuvádza vtedy, ak by takého informácie umožnili identifikáciu finančnej situácie konkrétneho člena niektorého z konkrétneho orgánu účtovnej jednotky. V poznámkach sa uvádzajú orgány účtovnej jednotky konkrétne, a preto sa vždy trochu odhalí časť finančnej situácie členov orgánov. Tu by sme uviedli pripomienku, že by sa to malo vykazovať hlavne v interných výkazoch a v poznámkach by sa to malo uviesť, iba ak by to bol nevyhnutné pre rozhodnutia externých používateľov.

Článok IX **Prehľad o pohybe vlastného imania** je veľmi prakticky spracovaný, pretože je v ňom pre používateľov pripravené porovnanie vlastného imania účtovnej jednotky medzi dvoma po sebe idúcimi účtovnými obdobiami. Ak používateľ ku svojmu rozhodnutiu bude potrebovať zmeny vo vlastnom imaní účtovnej jednotky, veľmi jednoducho si to môže pozrieť v tomto článku, pretože v článku sú prezentované zmeny vo vlastnom imaní účtovnej jednotky a odôvodnenia týchto zmien. Tento pohyb sa uvedie v tabuľkovej forme, kde sa vykážu aj pohyby v oceňovacích rozdieloch. Prehľad o pohybe vlastného imania v rámci riadnej účtovnej závierky sa skladá z dvoch prehľadov. Prehľad zobrazujúci zmenu stavu vlastného imania za účtovné obdobie a druhý za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie, to znamená, že prehľad porovnáva dve po sebe idúce obdobia. Čo sa týka prehľadu o pohybe vlastného imania v rámci mimoriadnej účtovnej závierky, tu sa porovnáva zmena stavu medzi dňom, ku ktorému bola zostavená mimoriadna účtovná závierka a dňom, ku ktorému bola zostavená posledná riadna účtovná závierka.

Článok X **Prehľad peňažných tokov** sa nachádza tiež len v poznámkach veľkej účtovnej jednotky. Nájde tu informácie o peňažných tokoch, to znamená o príjmoch a výdavkoch peňažných prostriedkov a o prírastkoch a úbytkoch peňažných ekvivalentov, pričom sú peňažné toky v členení na toky z prevádzkovej, finančnej a investičnej činnosti. Peňažné toky z prevádzkovej činnosti sú tie, ktoré súvisia s predmetom podnikania účtovnej jednotky a spôsobujú vznik zisku alebo straty. Úplne klasický príklad je príjem z predaja výrobkov, tovarov a služieb, vrátane prijatých preddavkov. Pri vykazovaní sa tu používa priama alebo nepriama metóda. Ďalej sa uvádza rozdelenie, ktoré položky môže účtovná jednotka zatriediť do finančnej a investičnej činnosti. V Článku X sa uvádza vysvetlenie pojmu čisté peňažné toky, peňažné toky vyplývajúce z účtovných prípadov v cudzej mene a peňažné toky pri dividendách, úrokoch a iných podieloch na zisku. Ako samostatná položka sa uvádzajú peňažné toky dane z príjmov a to podľa charakteru, do ktorej činnosti patrí. Úplne posledný bod sú doplňujúce informácie k prehľadu peňažných tokov ako metóda vykazovania peňažných tokov, štruktúra peňažných prostriedkov a peňažných ekvivalentov, ak nastal nesúlad medzi sumami peňažných tokov a príslušnými položkami, ktoré sú vykázané v súvahe, tak sa uvedú dôvody tohto nesúladu (Opatrenie o účtovnej závierke pre veľké účtovné jednotky, 2014).

Predtým, ako sa zmenilo opatrenie, bola forma Článku X Prehľad peňažných tokov oveľa podrobnejšia a prehľadnejšia, pretože uvádzala konkrétne vzorové tabuľky pre

úctovné jednotky a uvádzala tiež údaje, z ktorého riadku účtovná jednotka konkrétne informácie v prehľade peňažných tokov zobrala, čo sa teraz v Článku X nedočítame. Ako odporúčanie by sme uviedli lepšie sprehľadnenie prehľadu peňažných tokov. Poznámky by mali byť zostavené tak, aby používateľ mal čo najlepšie podmienky, na akékoľvek rozhodovania, ktoré ho čakajú vzhľadom k veľkej účtovnej jednotke. Rozsah informácií, ktorý sa uvádza v poznámkach veľkej účtovnej jednotky je obsiahnejší, aby informácie tu uvedené vyhovovali a boli relevantné a efektívne pre rôzne druhy používateľov. Odporúčame, aby veľké účtovné jednotky, nevykazovali informácie, pre ktoré nemajú obsahovú náplň, ako sa v praxi často stáva, pretože to veľmi zaťažuje poznámky a robí ich neprehľadnými. Taktiež odporúčame, aby sa účtovné jednotky snažili čo najviac informácií spracovať v tabuľkovej forme, čím by sa zvýšila prehľadnosť v poznámkach, a tým pádom aj záujem o poznámky. V tabuľkovej forme môže účtovná jednotka spracovať majetok, napríklad prehľad o dlhodobom majetku, oprávkach, či zásobách. Odporúčame tiež, aby sa poznámky odľahčili od údajov, ktoré sú už raz vykázané v súvahe alebo vo výkaze ziskov a strát, aby sa informácie zbytočne neduplikovali, s poukázaním na zvýšenie významu poznámok.

Často sa stáva, že pri zaznamenávaní údajov dochádza k chybám. Vznikajú hlavne vtedy, keď do procesu zápisu dát vstupuje človek. Pokrokovým vývojom výpočtovej techniky je toto riziko stále znižované, no nemôžeme ho úplne vylúčiť. Taktiež sa stáva, že dáta prezentované v poznámkach sú neaktuálne. Preto v týchto prípadoch odporúčame kvalifikovanú kontrolu dát. Ďalším rizikom je manipulácia a zámerné skreslenie dát samotnou účtovnou jednotkou. Odhaliť takéto riziko je hlavne prácou audítora. V takomto prípade odporúčame účtovnú jednotku jednoznačne sankcionovať, pretože porušila hlavnú zásadu v účtovníctve. Na skvalitnenie prezentovaných informácií v poznámkach odporúčame k informáciám pridať ešte tieto položky: skúsenosti a kvalifikácia zamestnancov, sociálna klíma, podpora účtovnej jednotky významnou sociálnou alebo politickou inštitúciou, pretože tieto položky veľkým spôsobom ovplyvňujú výsledky činnosti účtovnej jednotky.

Záver

Poznámky ako súčasť účtovnej závierky, sú často zanedbávaným ale potrebným prvkom, ktorý vysvetľuje a dopĺňa údaje pre používateľov, poukazuje na využitie účtovných zásad a metód a informuje o skutočnostiach, ktoré významným spôsobom menia finančnú situáciu účtovnej jednotky. Preto sme sa v našej práci zaoberali práve týmto, aj keď nie hlavným, ale požadovaným prvkom.

V bakalárskej práci sme podrobne porovnali poznámky všetkých troch veľkostných skupín účtovných jednotiek. Zistili sme, že poznámky malej a veľkej účtovnej jednotky sú oveľa komplikovanejšie a obsiahlejšie ako poznámky mikro účtovnej jednotky. Mikro účtovné jednotky sú naozaj odbremenené od vykazovania veľkého množstva informácií. Poznámky malej a veľkej účtovnej jednotky sú porovnateľné.

Prax ukazuje, že keď účtovné jednotky zostavia súvahu a výkaz ziskov a strát, nekladú veľký dôraz alebo mnohokrát úplne obchádzajú, len kopírujú poznámky a stavajú sa k nim ako k záťaži, ktorej musia venovať pozornosť len kvôli tomu, že je povinná. V praktickej časti sme preto po dôkladnej analýze poznámok, na konci každej kapitoly uviedli odporúčania na zvýšenie kvality prezentovaných poznámok. Ako hlavný bod by sme chceli podotknúť, že problém veľakrát nespočíva práve v druhu, či forme informácií, ktoré musí účtovná jednotka prezentovať v poznámkach, ale v tom, že účtovné jednotky neprikladajú poznámkam význam a nevenujú im pozornosť, ktorá im prináleží. Naše hlavné odporúčenie spočíva v tom, že účtovné jednotky by si mali naštudovať príslušné opatrenie a zostavovať poznámky dôkladne. Ak tak budú robiť, informácie prezentované v poznámkach prinesú používateľom relevantnosť a užitočnosť. Zostáva ešte vyriešiť problém, akým spôsobom účtovné jednotky motivovať, aby sa v poznámkach odzrkadľovala presnosť a úplnosť, ktorá je pre účtovníctvo taká príznačná.

Celá práca zdôrazňuje hlavnú zásadu v účtovníctve, zásadu verného a pravdivého zobrazenia, ktorú majú povinnosť dodržiavať všetky účtovné jednotky.

Bibliografické zdroje

Knihy, články a zákony

1. BLAHUŠIAKOVÁ, Miriama. Komparácia položiek súvahy mikro účtovnej jednotky so súvahou malej a veľkej účtovnej jednotky. In: AIESA – budovanie spoločnosti založenej na vedomostiach. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2015. 128s. ISBN 978-80-225-4151-0.
2. BLAHUŠIAKOVÁ, Miriama. Sú informácie prezentované v účtovnej závierke mikro účtovnej jednotky dostatočne užitočné pre ich používateľov?. Ekonomika a informatika: vedecký časopis FHI EU v Bratislave a SSHI. Bratislava: Ekonomická univerzita v Bratislave, 2018, 16(1), 17-18. ISSN 1339-987X.
3. KUBAŠČÍKOVÁ, Zuzana. Nedostatky účtovných výkazov a možnosti ich odstránenia. Teória a prax v účtovníctve a v audítorstve - jej miesto v prostredí uplatňujúcim prvky vedomostnej ekonomiky: zborník príspevkov zo štvrtého vedeckého seminára k výsledkom vedeckovýskumnej činnosti Katedry účtovníctva a audítorstva. Bratislava: Vydavateľstvo EKONÓM, 2008, , 54-55. ISBN 978-80-225-2544-2.
4. MÁZIKOVÁ, Katarína, Martina MATEÁŠOVÁ a Lucia ONDRUŠOVÁ. Účtovníctvo podnikateľských subjektov I. 2. aktualizované a prepracované vydanie. Bratislava: Wolters Kluwer, 2019, [304 s.] [15,19 AH]. ISBN 978-80-571-0010-2.
5. ŠLOSÁROVÁ, Anna a Miriama BLAHUŠIAKOVÁ. Analýza účtovnej závierky. Bratislava: Wolters Kluwer, 2017, 440 s. [25,17 AH]. Ekonomika. ISBN 978-80-8168-589-7.
6. ŠLOSÁROVÁ, Anna, Oľga KADLEČÍKOVÁ, Antónia KOVALČÍKOVÁ a Katarína MÁZIKOVÁ. Účtovníctvo. 2. preprac. a dopl. vyd. Bratislava: Wolters Kluwer, 2016, 293 s. [16,01 AH]. Ekonomika. ISBN 978-80-8168-444-9.
7. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 11.decembra 2013 č. MF/15464/2013-74
8. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky z 3. decembra 2014 č. MF/23378/2014-74
9. Opatrenie Ministerstva financií Slovenskej republiky, z 3. decembra 2014 č. MF/23377/2014-74
10. Zákon č. 431/2002 Zbierky zákonov – Zákon o účtovníctve.